

ויקח יעקב אבן

הקדמה

פעמיים אנחנו קוראים על יעקב אבינו שהוא לקח אבן והקים ממנה מצבה.

וַיִּשְׁכֶּם יַעֲקֹב בְּבִקְרָ, וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ וַיְשִׂם אֹתָהּ מִצְבָּה, וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֵאשָׁהּ. בראשית כ"ח י"ח

וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן, וַיְרִימָהּ מִצְבָּה. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאָחִיו לְקָטוּ אֲבָנִים, וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ גֵל, וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל-הַגֵּל. בראשית ל"א מ"ה-מ"ו

וגם אני הקטן הנקרא על שמו הולך בדרכו. פעמים הרבה אני הולך בדרך ורואה אבן מעניינת. אני מרים אותה, ומתחיל לנקותה ולחקרה. וכאשר מתחילים לנקות אבן חדשה, אי אפשר לדעת מה יצא ממנה. ברוב המקרים מצאתי אבנים טובות, אבנים יקרות, אבנים זוהרות. הרבה אבנים הצגתי בפני חברים כדי שגם הם יתפעלו מיופין, ולאחר מכן הנחתי אותן בכיסי בתקווה שביום מהימים אוכל לחזור אליהן ולהמשיך לחקור.

ואולם עד עתה לא העזתי להקים מצבה מהאבנים שאספתי. אמרתי לעצמי שאין תועלת רבה בהצגת אבנים קטנות וגדולות שליקטתי באקראי מפה ומשם - רק ראוי יהיה הדבר אם אאסוף את כל האבנים מסוג מסויים ואסדר אותן בקו אחד. ואולם התורה ציוותה

לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסֶךָ אֶבֶן וְאֶבֶן, גְּדוֹלָה וְקֹטְנָה. דברים כ"ה י"ג

ולכן הבנתי שעלי לעבור מעת כנוס אבנים ואין טוב מאשר אשמח במעשי הדלים.

אבל מצאתי שגדולה עלי המשימה. במשך השנים אספתי מאות אבנים, ורק חלק זעיר הובאו למצב שראוי לפרסום. בתלמוד מופיע לעתים הביטוי "מרגלה בפומיה דרב פלוני" על דברים שהיו רגילים בפיו של אותו חכם, כלומר שגורים בפיו. אבל אפשר להבין שדברים אלה היו מרגליות בפיו, כלומר אבנים טובות בפיו. ולמרות שהמרגליות ההן רק בפיו היו ולא נכתבו, ראו חכמים חובה להזכיר אותן. ובצוואת ר' אליעזר הגדול כתוב "גם באפרקסותו (חבילתו) של עני מצויה מרגלית". ולכן הבנתי שמוטב שאתחיל במלאכת הוצאת האבנים, גם עם בהתחלה מספרן דל, וגם עם קצב הוצאתן איטי.

טרם אכלה לדבר וחובה עלי להודות לכל אותם אנשים שבמשך השנים קראו את אשר כתבתי והעירו לי הערות מחכימות, ובראש ובראשונה לאשתי העומדת לימיני שתמיד נדבה רוחה אותה לעזור במלאכת ניקוי האבק מהפנינים כדי שאוכל להוציא דבר מתוקן מתחת ידי.

יהי רצון שלא יארע דבר תקלה על די, ושישמחו בי הקוראים, ושמהאבנים האלו יבנה המקדש במהרה בימינו.

יעקב שטיין

ירושלים עיר הקודש